

ปัจจัยนวัตกรรมชุมชนที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการชุมชน ในจังหวัดสมุทรสาคร*

COMMUNITY INNOVATION FACTORS AFFECTING THE SUSTAINABILITY OF COMMUNITY ENTREPRENEURS IN SAMUT SAKHON PROVINCE

รัชชัย สาร*, บุญसान ธรรมทิศ

Tawatchai Sathorn*, Boonsan Tharathuek

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Business Administration, University of Southeast Asia, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: boonsan2526@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ 1) ศึกษาลำดับความสำคัญปัจจัยนวัตกรรมชุมชน และปัจจัยความยั่งยืนของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร 2) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร และ 3) ศึกษานวัตกรรมชุมชนที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร การศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจำนวน 400 ราย เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า t - test ค่า F - test ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรีประเภทของผู้ประกอบการชุมชน กลุ่มการผลิตสินค้า จำนวนสมาชิกในกลุ่ม 6 - 10 คน จำนวนปีที่จัดตั้ง 4 - 6 ปี และประสบการณ์ดำเนินธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี กว่า 5 ปี ปัจจัยทางนวัตกรรมชุมชน ในภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.231) ความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.266) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประเภทของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันส่งผลให้ความยั่งยืนในการดำเนินงานแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ ผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ดำเนินธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี มีระดับความยั่งยืนในการดำเนินงานสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ยาวนานกว่าในทุกมิติของนวัตกรรมชุมชน ซึ่งอาจเกิดจากความยืดหยุ่นในการปรับตัว นอกจากนี้ การสนับสนุนจากภายนอกยังมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นแนวทางสำคัญให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตอย่างมั่นคง

คำสำคัญ: นวัตกรรมชุมชน, ปัจจัยส่งผลต่อความยั่งยืน, ผู้ประกอบการชุมชน

Abstract

The main objectives of this research are 1) to study the priorities of community innovation factors and sustainability factors of entrepreneurs in Samut Sakhon Province, 2) to study personal factors that affect the sustainability of entrepreneurs in Samut Sakhon Province, and 3) to study community innovations that affect the sustainability of entrepreneurs in Samut Sakhon Province. The study used quantitative research methods, collecting data from a sample of 400 entrepreneurs, questionnaires, and statistics used to analyze the data. The results of the study showed that the sample of female respondents aged between 31 and 40 years old had a bachelor's degree in the category of community entrepreneurs in the product production group. The number of members in the group is 6 - 10 people, the number of years of establishment is 4 - 6 years, and the business experience is less than 5 years, more than 5 years. Overall, it was at the highest level ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.266) The results of the hypothesis test showed that different types of entrepreneurs resulted in statistically significant differences in operational sustainability at the level of 0.05. In addition, external support has a statistically significant positive influence on sustainability at the level of 0.01, which is an important guideline for relevant agencies to use to promote stable growth of the foundational economy.

Keywords: Community Innovation, Sustainability Factors, Community Entrepreneurship

บทนำ

เศรษฐกิจฐานรากถือเป็นกลไกหลักและเป็นเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงระบบเศรษฐกิจของประเทศ การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยความเข้มแข็งจากหน่วยเศรษฐกิจระดับชุมชน ตามที่ปรากฏใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่มุ่งเน้นการพลิกโฉมประเทศสู่ "เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน" (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ผู้ประกอบการชุมชน ซึ่งดำเนินงานในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP (หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์) จึงไม่ได้เป็นเพียงผู้ผลิตสินค้า แต่ยังมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างงาน สร้างอาชีพ กระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และที่สำคัญคือการเป็นผู้พิทักษ์และสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นรากฐานและมรดกทางสังคมที่มีคุณค่า (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ผู้ประกอบการชุมชนกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายมิติที่ซับซ้อนและรุนแรงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันที่ไร้พรมแดนกับสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้านำเข้าบนแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ, การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและรสนิยมของผู้บริโภคที่หันมาให้ความสำคัญกับสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ (Green & Ethical Consumption) ตลอดจนข้อจำกัดเชิงโครงสร้างในการเข้าถึงทรัพยากร ทั้งแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ องค์กรรู้ด้าน

การจัดการสมัยใหม่ และช่องทางการตลาดดิจิทัล ซึ่ง รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSME) ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้ชี้ให้เห็นถึงอุปสรรคเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง (รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปี 2566) ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้ผู้ประกอบการหลายรายยังคงติดอยู่ในกับดักของการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ที่เน้นการแข่งขันด้านราคาเป็นหลัก ไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ และขาดความสามารถในการปรับตัว ซึ่งท้ายที่สุดได้นำไปสู่ปัญหาด้านความยั่งยืน (Sustainability) ในการดำเนินงานในระยะยาว ในบริบทดังกล่าว "นวัตกรรมชุมชน" (Community Innovation) ได้กลายเป็นกุญแจสำคัญและเป็นทางรอดที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการชุมชนสามารถก้าวข้ามความท้าทายและมุ่งสู่ความยั่งยืนได้ นวัตกรรมในที่นี้มีความหมายที่กว้างและลึกซึ้งกว่าเพียงแค่นำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ แต่ครอบคลุมถึงการสร้างสรรค์และประยุกต์ใช้สิ่งใหม่ในทุกมิติของการดำเนินงาน ที่มองนวัตกรรมว่าเป็นการสร้าง "การผสมผสานใหม่" (New Combination) ซึ่งในบริบทชุมชนหมายถึงตั้งแต่ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต (เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเหลือทิ้งให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่, การใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม), นวัตกรรมการตลาดและรูปแบบธุรกิจ (เช่น การใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสร้างแบรนด์และสื่อสารกับลูกค้าโดยตรง, การพัฒนาธุรกิจสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์), ไปจนถึง นวัตกรรมทางสังคม (เช่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ, การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการในชุมชน) การผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่น (Phum Panya) ที่เป็นรากฐานอันแข็งแกร่ง เข้ากับองค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างนวัตกรรมที่ทรงพลังและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน (Schumpeter, J. A., 1934)

จังหวัดสมุทรสาครเป็นพื้นที่ที่การศึกษาที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เนื่องจากมีลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่นเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางเศรษฐกิจสูง เป็นที่ตั้งของภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการประมงและการเกษตร ซึ่งทำให้เป็นทั้งแหล่งวัตถุดิบที่อุดมสมบูรณ์และเป็นตลาดที่มีการแข่งขันสูงในเวลาเดียวกัน ระบุว่า จังหวัดมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและผู้ผลิต OTOP ที่มีศักยภาพจำนวนมากและหลากหลาย เช่น เครื่องเบญจรงค์บ้านดอนไถ่ที่สืบสานศิลปะดั้งเดิมพร้อมพัฒนาตลาดร่วมสมัย, ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากดอกเกลือซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรท้องถิ่น, และอาหารทะเลแปรรูปที่ใช้นวัตกรรมยืดอายุการเก็บรักษาความสำเร็จของผู้ประกอบการเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการใช้นวัตกรรมเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์และสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นจริง ในขณะเดียวกัน ก็ยังมีผู้ประกอบการชุมชนอีกจำนวนมากที่ยังคงต้องการการสนับสนุนและองค์ความรู้เพื่อพัฒนานวัตกรรมของตนเองเพื่อความอยู่รอดและเติบโต รายงานสถานการณ์การพัฒนาชุมชน จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2566. จังหวัดสมุทรสาคร.)

การศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จของผู้ประกอบการชุมชนอยู่จำนวนมาก แต่งานวิจัยส่วนใหญ่มีมุมมองเน้นไปที่ปัจจัยความสำเร็จเป็นรายด้าน เช่น บทบาทของผู้นำ หรือการสนับสนุนจากภาครัฐ แต่ยังคงขาดการวิเคราะห์เชิงลึกที่เชื่อมโยง "ปัจจัยนวัตกรรมชุมชน" ในมิติต่าง ๆ เข้ากับ "ผลลัพธ์ด้านความยั่งยืน" อย่างเป็นระบบและรอบด้าน โดยเฉพาะการประเมินความยั่งยืนที่ครอบคลุมทั้งใน มิติเศรษฐกิจ (รายได้ที่มั่นคง), สังคม (คุณภาพชีวิตและความเข้มแข็งของชุมชน), และ สิ่งแวดล้อม (การใช้ทรัพยากรอย่างรับผิดชอบ) ในพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะตัวเช่นจังหวัดสมุทรสาคร ดังนั้น การศึกษาวิจัยในหัวข้อ "ปัจจัยนวัตกรรมชุมชนที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร" จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด เพื่อที่จะถอดรหัสความสำเร็จ ระบุถึงอุปสรรค และสร้างองค์ความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการสร้างนวัตกรรมกับความยั่งยืน

ของชุมชน ผลลัพธ์จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อตัวผู้ประกอบการชุมชนเอง, ผู้กำหนดนโยบายในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ, รวมถึงสถาบันการศึกษาและหน่วยงานสนับสนุน ในการร่วมกันออกแบบกลไกและแนวทางการส่งเสริมที่ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถปรับตัว เติบโต และแข่งขันได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลำดับความสำคัญปัจจัยนวัตกรรมชุมชน และปัจจัยความยั่งยืนของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษานวัตกรรมชุมชนที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้
ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาปัจจัยนวัตกรรมชุมชนที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีขอบเขตเนื้อหาในแต่ละด้าน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากมีสัดส่วนจำนวนมากจึงไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 384 คน คำนวณจากสูตรแบบไม่ทราบจำนวนประชากรของ Cochran, W. G. ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Cochran, W. G., 1963); (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2545) จำนวน 384 ตัวอย่าง แต่เพื่อความแม่นยำของข้อมูลในการเก็บตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงเก็บตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง
3. กำหนดพื้นที่ศึกษา คือ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกะทู้แบน และอำเภอบ้านแพ้ว
4. ขอบเขตเนื้อหา โดยทำการ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาปัจจัยนวัตกรรมชุมชนที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการชุมชน โดยมีขอบเขตเนื้อหาในแต่ละด้านดังนี้ ปัจจัยนวัตกรรมชุมชน ได้แก่ 1.นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ 2.นวัตกรรมด้านกระบวนการ 3.นวัตกรรมด้านการตลาด 4.การมีส่วนร่วมของชุมชน 5.การสนับสนุนจากภายนอก และ ความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม
5. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา เริ่มทำการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึงเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2568

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยวางแผนคำถามปลายปิด (Closed - Ended Question) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยนวัตกรรมชุมชน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ การมีส่วนร่วมของชุมชน การสนับสนุนจากภายนอก

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์นวัตกรรมชุมชนมีอิทธิพลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 3 ด้านความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ด้านความยั่งยืนด้านสังคม ด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ซึ่งเป็นคำถามที่ใช้มาตรวัดแบบประเมินค่าแบบ Likert's Scale ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียวจาก 5 คำตอบ ซึ่งมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

การแปลค่าความหมายผู้วิจัยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลค่า โดยกำหนดช่วงในการจำแนก ดังนี้ (Best, J. W., 1977)

ช่วงการวัด = ค่าคะแนนสูงสุด - ค่าคะแนนต่ำสุด

จำนวนชั้น

แทนค่าได้ = $5 - 1 \div 5 = 0.80$

ดังนั้น เกณฑ์การแปลค่าความหมายของแบบสอบถามตอนที่ 2 ดังนี้

4.21 - 5.00	ระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	ระดับมาก
2.61 - 3.40	ระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	ระดับน้อย
1.00 - 1.80	ระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความตรงเชิงเนื้อหา คือการตรวจสอบว่าข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถาม สามารถวัด "แนวคิด" หรือ "นิยามศัพท์" ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่าง (ที่สร้างจากตัวแปรในบทที่ 1 และ 2) พร้อมทั้ง "นิยามศัพท์เฉพาะ" ของตัวแปรแต่ละตัว และ "กรอบแนวคิดการวิจัย" ให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ (จำนวน 3 ท่าน) เพื่อประเมินความ

สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามของตัวแปร (Item - Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

+1 แน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงตามจุดประสงค์

0 ไม่แน่ใจ

- 1 แน่ใจว่าข้อคำถามวัด ไม่ตรง ตามจุดประสงค์

จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item - Objective Congruency - IOC) โดยใช้สูตรดังนี้ (Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K., 1977)

จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

แทนค่า

$$IOC = \frac{2}{3} = 0.67$$

สรุป ค่า IOC คือ 0.67 (มากกว่า 0.50) ผ่านเกณฑ์

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากที่ใช้แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือดังกล่าวไป ทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาวิเคราะห์หา ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามเฉพาะในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (คือ ส่วนที่ 2 ถึง ส่วนที่ 3) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) การวิเคราะห์นี้มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบ ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ของชุดข้อคำถามในแต่ละมิติ (Scale) ว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด เพื่อให้มั่นใจว่าชุดข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดตัวแปร สำหรับเกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ยอมรับว่ามีความเชื่อมั่นสูงและควรมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Nunnally, J. C., 1978)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

2. การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามและทำขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

3. แจกจ่ายและเก็บแบบสอบถามจากประชากรทั้งหมด

4. รับแบบสอบถามกลับคืนตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ตัวแปรต่าง ๆ ปัจจัยนวัตกรรมชุมชน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ การมีส่วนร่วมของชุมชน การสนับสนุนจากภายนอก และความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 3 ด้าน ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ด้านความยั่งยืนด้านสังคม ด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.)

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน การเปรียบเทียบระหว่างนวัตกรรมชุมชนที่มีอิทธิพลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า t - test และค่าและค่า F - test หรือค่า One Way ANOVA กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้สูตรตามวิธีเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 42 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 98 เป็นผู้ประกอบการชุมชนกลุ่มการผลิตสินค้า คิดเป็นร้อยละ 54.8 จำนวนสมาชิกในกลุ่ม 6 - 10 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 จำนวนปีที่จัดตั้ง 4 - 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.8 และมีประสบการณ์ดำเนินธุรกิจ น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.8 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยนวัตกรรมชุมชนส่งผลต่อส่งผลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยนวัตกรรมชุมชนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการชุมชนในจังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวม

ปัจจัยนวัตกรรมชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1 ด้านนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์	4.32	.216	มากที่สุด
2 ด้านนวัตกรรมด้านกระบวนการ	4.27	.273	มากที่สุด
3 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.26	.357	มากที่สุด
4 ด้านการสนับสนุนจากภายนอก	4.25	.328	มากที่สุด
รวม	4.27	.231	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยทางนวัตกรรมชุมชน ในภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.231) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$,

S.D. = 0.216) รองลงมา นวัตกรรมด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.273) การมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.357) การสนับสนุนจากภายนอก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.231)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในจังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในจังหวัดสมุทรสาคร

ความยั่งยืนในการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1.ด้านความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ	4.29	.341	มากที่สุด
2.ด้านความยั่งยืนด้านสังคม	4.26	.320	มากที่สุด
3.ด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	4.26	.264	มากที่สุด
รวม	4.27	.266	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.266) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุก ๆ ข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.341) รองลงมา ด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.264) ด้านความยั่งยืนด้านสังคม ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.320) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบระหว่างนวัตกรรมชุมชนที่มีอิทธิพลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ

ความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการ		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ	Between Groups	1.042	2	.521	4.569	.011*
	Within Groups	45.279	397	.114		
	Total	46.322	399			
2. ความยั่งยืนด้านสังคม	Between Groups	1.047	2	.524	5.207	.006*
	Within Groups	39.928	397	.101		
	Total	40.976	399			
3. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	Between Groups	1.436	2	.718	10.827	.000*
	Within Groups	26.266	396	.066		
	Total	27.702	398			
รวม	Between Groups	1.192	2	.596	8.767	.000*
	Within Groups	26.932	396	.068		
	Total	28.124	398			

*นัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มประสบการณ์ดำเนินธุรกิจทำให้นวัตกรรมชุมชนด้านกระบวนการมีอิทธิพลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบระหว่างนวัตกรรมชุมชนที่มีอิทธิพลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามประเภทของผู้ประกอบการชุมชน

	กลุ่มการผลิตสินค้า		กลุ่มการให้บริการ		t	df	Sig. (2 - tailed)
	M	S. D	M	S. D			
1. ด้านความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ	4.25	.384	4.33	.274	- 2.322	398	.021*
2 ด้านความยั่งยืนด้านสังคม	4.22	.374	4.31	.232	- 2.733	398	.007*
3. ด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	4.22	.280	4.30	.237	- 2.782	397	.006*
ภาพรวม	4.23	.304	4.31	.203	- 3.060	397	.002*

*นัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ประเภทของผู้ประกอบการชุมชนที่ต่างกันทำให้ความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกัน ด้านความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ด้านความยั่งยืนด้านสังคม ด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และภาพรวมแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความแตกต่างของนวัตกรรมชุมชนที่มีอิทธิพลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ด้านความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ

ประสบการณ์ใน	ค่าเฉลี่ย	น้อยกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		4.32	4.27	4.11
น้อยกว่า 5 ปี	4.32		-0.05 (0.254)	-0.21 (0.019)*
5 - 10 ปี	4.27			-0.15 (0.122)
มากกว่า 10 ปี	4.11			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ประสบการณ์ดำเนินธุรกิจที่ต่างกัน ส่งผลให้ความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 โดยประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปีมีความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการมากกว่า ประสบการณ์มากกว่า10 ปี

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบความแตกต่างของนวัตกรรมชุมชนที่มีอิทธิพลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ด้านยั่งยืนด้านสังคม จำแนกตามประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ

ประสบการณ์ในการ	ค่าเฉลี่ย	น้อยกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		4.31	4.22	4.16
น้อยกว่า 5 ปี	4.31		-0.09 (0.017)*	-0.14 (0.121)
5 - 10 ปี	4.22			-0.53 (0.760)
มากกว่า 10 ปี	4.16			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ประสบการณ์ดำเนินธุรกิจที่ต่างกัน ส่งผลให้ความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ โดยประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการมากกว่า ประสบการณ์ 5 - 10 ปี

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบความแตกต่างของนวัตกรรมชุมชนที่มีอิทธิพลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ

ประสบการณ์ในการ	ค่าเฉลี่ย	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		4.31	4.21	4.11
น้อยกว่า 5 ปี	4.31		-0.10 (0.01)*	-0.19 (0.04)
5-10 ปี	4.21			-0.09 (0.27)
มากกว่า 10 ปี	4.11			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า ประสบการณ์ดำเนินธุรกิจที่ต่างกัน ส่งผลให้ความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ โดยประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการมากกว่า ประสบการณ์ 5 - 10 ปี

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบความแตกต่างของนวัตกรรมชุมชนที่มีอิทธิพลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ด้านในการดำเนินงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ

ประสบการณ์ในการ	ค่าเฉลี่ย	น้อยกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		4.32	4.23	4.11
น้อยกว่า 5 ปี	4.32		-0.85 (0.004)*	-0.20 (0.007)
5 - 10 ปี	4.23			-0.11 (0.154)
มากกว่า 10 ปี	4.11			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ประสบการณ์ดำเนินธุรกิจที่ต่างกัน ส่งผลให้ความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ โดยประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีความยั่งยืนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการมากกว่า ประสบการณ์ 5 - 10 ปี

อภิปรายผล

ปัจจัยนวัตกรรมชุมชน ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าผู้ประกอบการชุมชนมีศักยภาพด้านนวัตกรรมในระดับสูงมาก โดยเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์และการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสะท้อนถึงการปรับตัวแบบองค์รวมที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการผลิต แต่เน้นการตอบโจทยตลาดผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานเทคโนโลยี ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์พงศ์ เจริญยิ่ง ศึกษาเรื่อง "ความยั่งยืนของกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก พบว่า กลุ่มที่มีระดับความยั่งยืนสูงมักจะมีการนำนวัตกรรมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ เช่น ระบบการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว และการสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว (Eco - tourism) นวัตกรรมเหล่านี้ไม่เพียงสร้างรายได้ที่มั่นคง แต่ยังช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ

ความยั่งยืนในการดำเนินงาน พบว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระดับสูง (Triple Bottom Line) โดยมีความมั่นคงทางรายได้เป็นรากฐานสำคัญที่เอื้อให้ธุรกิจสามารถดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของ องค์กร คุตระกูล และ ฟิรพงษ์ ฟิงพิพัฒน์ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อธุรกิจ SMEs ไทย พบว่า ตัวแบบวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืนต้องสร้างสมดุลระหว่างผลกำไร (Profit) การสร้างอาชีพให้คนในสังคม (People) และการลดของเสีย (Planet) นอกจากนี้ จิรพรรณ คำวัง และคณะ ซึ่งศึกษาผู้ประกอบการ OTOP ยังพบข้อมูลที่ตรงกันว่า ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จสูงจะมีแผนการดำเนินงานตามเป้าหมาย SDGs ในระดับมากถึง 3 ด้าน และ (สุวิมล ตั้งกิจ, 2566) ศึกษาเรื่อง "การปรับตัวของผู้ประกอบการชุมชนสู่เศรษฐกิจดิจิทัล: กรณีศึกษาตลาดน้ำ" ความสามารถในการปรับตัวและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยชี้ขาดความอยู่รอดในยุคปัจจุบัน นวัตกรรมด้านช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ (e.g., Shopee, Lazada) และการตลาดผ่านโซเชียลมีเดีย (e.g., Facebook Live, TikTok) ช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าถึงลูกค้ากลุ่มใหม่ ๆ ทั่วประเทศ และสร้างความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้บริโภค ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของยอดขายและความยั่งยืนของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 (สุวิมล ตั้งกิจ, 2566)

ผลการทดสอบสมมติฐาน ยืนยันว่านวัตกรรมชุมชนมีอิทธิพลโดยตรงต่อความยั่งยืน โดยพบประเด็นที่น่าสนใจว่าผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์น้อย (กลุ่มคนรุ่นใหม่) และธุรกิจบริการ มีแนวโน้มสร้างความยั่งยืนได้ดีกว่า เนื่องจากมีความยืดหยุ่นและกล้าเสี่ยงในการปรับใช้นวัตกรรม สอดคล้องกับการศึกษาของ (Rogers, E. M., 2003) ที่ได้ศึกษาเรื่องเรื่อง คุณลักษณะของนวัตกรรม (Relative Advantage) ที่ระบุว่า หากผู้ใช้งานรับรู้ว่าจะระบบใหม่มีประสิทธิภาพดีกว่าระบบเดิม จะส่งผลต่อการตัดสินใจยอมรับเทคโนโลยีที่รวดเร็วขึ้น และ (Sulistyo, H. & Siyamtinah., 2016) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ชีตความสามารถด้านนวัตกรรมของ SMEs ผ่านความเป็นผู้ประกอบการ ชีตความสามารถทางการตลาด พูนทางความสัมพันธ์ และการเสริมสร้างอำนาจ พบว่าผู้ประกอบการรุ่นใหม่มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาธุรกิจได้ดีกว่าผู้ประกอบการรุ่นเก่าที่มักยึดติดกับรูปแบบเดิม ส่วนในด้านธุรกิจบริการที่เน้นปฏิสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nahapiet & Ghoshal. ที่ได้ศึกษาเรื่องทุนทางสังคม พูนทางปัญญา และความได้เปรียบขององค์กร พบว่า การพัฒนาความยั่งยืนจึงต้องอาศัยการสร้างคุณค่าเชิงร่วม (Shared Value) สอดคล้องกับการศึกษาของ (Porter, M. E. & Kramer, M. R., 2011) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างคุณค่าร่วม พบว่า ธุรกิจไม่ควรแยกเรื่องกำไรออกจากปัญหาสังคม แต่ควรสร้างกำไรด้วยการช่วยแก้ปัญหาสังคมไปพร้อมกัน (Shared Value) การผสานผลประโยชน์ทางธุรกิจและสังคมเข้าด้วยกันผ่านการสนับสนุนจากภายนอกและการดึงดูดศักยภาพคนรุ่นใหม่เข้ามาขับเคลื่อน (Nahapiet, J., & Ghoshal, S., 1998)

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการชุมชนในจังหวัดสมุทรสาครมีศักยภาพด้านนวัตกรรมและความยั่งยืนในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในมิตินวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจถือเป็นรากฐานสำคัญที่ส่งผลต่อมิติสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อส่งเสริมความยั่งยืนในระยะยาว หน่วยงานภาครัฐอย่างกรมการพัฒนาชุมชนและกระทรวง

พาณิชย์ควรเร่งส่งเสริมผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี เนื่องจากกลุ่มนี้มีความยืดหยุ่นและศักยภาพในการรับนวัตกรรมได้รวดเร็วตามแนวคิดของ Rogers ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการสร้างระบบนิเวศชุมชน จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มการผลิตและกลุ่มบริการเพื่อสร้างคุณค่าร่วม (Shared Value) และนวัตกรรมทางสังคม ในส่วนของสถาบันการศึกษาควรบูรณาการองค์ความรู้เพื่อพัฒนานวัตกรรมกระบวนการและการตลาดดิจิทัลผ่านศูนย์สนับสนุนแบบครบวงจร ควบคู่ไปกับการสนับสนุนจากสถาบันการเงินในการมอบแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถปรับตัวเชิงรุกและเติบโตได้อย่างมั่นคงท่ามกลางการแข่งขันที่ไร้พรมแดน

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2545). สถิติสำหรับงานวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุวิมล ตั้งกิจ. (2566). การปรับตัวของผู้ประกอบการชุมชนสู่เศรษฐกิจดิจิทัล: กรณีศึกษาตลาดน้ำ. วารสารบริหารธุรกิจ, 10(2), 15-30.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Cochran, W. G. (1963). *Sampling Techniques*. (2nd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Nahapiet, J. & Ghoshal, S. (1998). Social Capital, Intellectual Capital, and the Organizational Advantage. *Academy of Management Review*, 23(2), 242-266.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory*. (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Porter, M. E. & Kramer, M. R. (2011). Creating Shared Value. *Harvard Business Review*, 89(1-2), 62-77.
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of Innovations*. (5th ed.). New York: Free Press.
- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 2(2), 49-60.
- Schumpeter, J. A. (1934). *The Theory of Economic Development*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Sulistyo, H. & Siyamtinah. (2016). Innovation Capability of SMEs Through Entrepreneurship, Marketing Capability, Relational Capital and Empowerment. *Asia Pacific Management Review*, 21(4), 196-203.